

Wly.
65
93

1284

I O S E P H I

V N I C O R N I

B E R G O M E N S I S V T R I V S -
Q U E Q U A N T I T A T I S
P R O F E S S O R I S .

C
N
h

D . E A D M I R A N D A 1380

V I P R O P O R T I O N I S ,
E I V S Q U E N E C E S S A R I A
cognitione , ad Bergomenses
O R A T I O .

V E N E T I I S .

M . D . L I I .

I O S E P H I V N I
C O R N I B E R G O M E N S I S
V T R I V S Q V E Q V A N T I T A T I S

professoris, De admiranda ui Proportio-
nis, eiusq; necessaria cognitione,
ad Bergomenses Oratio.

IMITATVS ego Colendis-
simi patres, ornatissimiq; viri,
maiorum nostrorum vestigia, af-
firmantium nihil expetibilius in
hac vita esse, quam laudem, atq;
virtutem, quæ vna & hominem
a brutis animantibus secernit, &
similè Dñs immortalibus reddit, existimaui nefas
committere, si dignum aliquod, & reip. vtile ani-
mo concepissem, quod civibus meis p̄sertim, quos
semper ab ineunte ætate quantum pro viribus, &
tenui fortuna potui, omni studio, & amore sum
prosequutus, nō manifestarem, non commune fa-
cerem, quo quidem tanto maior est & honor &
gloria patrie, quāto minor est is a quo agitur. Ac-
cedit quod me etiam Euangelica religio cōpulit,
ne ignavia, & ingratitude apud Deū opt. max.
a criminatore accusatus, q̄ talenta mihi credita cū
debito scenore eius maiestati non obtulisset, tan-
quam inutilis seruus in exteriores tenebras eijce-
ret, Quapropter admiranti iam diu mihi, cur ille
omnium rerum conditor, ac summus pater hoīem
creaturarum nobilissimum, intelligentia capacis-
simum: & teste Trismegisto magnum miraculū
condidisse, illumq; in tanta rerum vniuersi orbis
diuersitate tanquam creaturarum omnium Do-

Mathel. 25

Mercurius
Trismegistus
in Alectio.

Augustinus.

Hermes, i.
supradictus
Mercurius.

Psal. 4.

Ad Rom. 1.

Plato in. 1.
Epistola ad
Dionysium

Psal. 18.

minum, & Imperatorem collocasset, occurrebat illa Augustini sententia, hunc ideo esse creatum, ut summum bonum intelligeret, intelligendo amaret, amando possideret, & possidendo frueretur. Summum autem hoc bonum quia Deus est, ingenio, nec humana potest imbecillitate comprehendere, Mortale enim (ut Hermes ait) immortali, temporale perpetuo, corruptibile incorrupto, propinquare non potest, id est propius accedere & intelligentia subsequi, & ideo terrenum adhuc animal rerum caelestium perceptionem non capit, quia corpore quasi custodia septum tenetur, quominus soluto ac libero sensu cernat omnia, Divina tamen bonitas, ut homini sui notionem quodammodo largiretur, super quem fundatum est lumen vultus eius, similitudine, ac proportione quadam rerum ad invicem, ne excusabilis esset, veluti per speculum in enigmate, illum illuminavit, oculos eius aperuit, & veritatis cognitione donavit, Quemadmodum ad Romanos scribens, Paulus ait. Invisibilia enim ipsius a creatura mundi per ea, quae facta sunt intellecta conspiciuntur, cui sensus illud Platonis ad stipulatur cum inquit ad Dionysium, Humanus animus affectat qualia divina sunt intelligere, aspiciens in ea, quae sibi cognita sunt, Neque enim alio pacto in invisibilem amorem raperetur, nisi habitudinem quandam creaturae ad creatorem, saltem attingentiae cerneret, Pulchra namque omnia testantur ipsum pulcherrimum: Dulcia dulcissimum: Sublima altissimum: Pura purissimum: fortia fortissimum: splendor enim vultus eius in omnibus elucet, & caeli gloriam eius enarrant, Quanam autem sit ista Proportio, vel habitudo, & quomodo ea in rebus omnibus reperiat, audite patres, & benignis auribus pro vestra humanitate, hanc hodie mihi operam condonate, divinumque mysterium,

ac miranda, quæ hac duce archana deteguntur di-
 ligenter attendite. Vt eadem v̄ra magis fretus hu-
 manitate, quā eloquentia, quæ nulla est, constanti
 aīo valeam enarrare, Nec vereor consumatissimi
 auditores q̄ aliqua fortasse aīum v̄r̄m subeat in-
 dignatio, Vt me arrogantia, aut temeritatis vitio
 arguatis q̄ ipse, hoc demisso habitu & s̄culari at-
 que in hac gr̄ate non longe' prouecta, ea vobis pol-
 liceri audeam, quæ pr̄ reñi magnitudine grauissi-
 mum, & inueteratum hoīem poscerent, cū noue-
 rim hanc aīor̄ v̄ror̄ magnitudinē non muneris
 tenuitatem nec offerentis fortunā, sed aīum respice-
 re, neq; n. humani corporis habitus sapientem fa-
 cit, sed spiritalis intelligētia, nec terrenę diuitię bea-
 tum, sed diuitiæ salutis, quę testante Esaia sunt sa-
 pientia, & sc̄ia, Neq; ēt ætas p̄hibet qm̄ multa a
 iunioribus ēt laude dignissima possint in medium
 p̄ferri, qñquidem non gr̄ate sed ingenio cęlitus in-
 fuso p̄uenit intelligentia, nec ideo senectus illa ve-
 nerabilis est, quę sit tm̄ annor̄ numero cōputata,
 canī sunt. n. sensus hoīs, & gr̄as senectutis vita im-
 maculata, & sp̄s dñi sapiam p̄stat ēt paruulis,
 Qd̄ si exēpla vultis, Samuel, Salomon, Iosias, &
 Daniel in iuuentute acceperunt sapiam, quę cū a
 Deo sit, non eget Vt annorum numero terminetur.
 Propterea Paulus quoq; apostolus noluit Thimo-
 thei iuuentutem contēni, adolescentiam tuā (inqt)
 Thimotheę nemo contemnat, cum ipse electionis
 vas a Christo vocatus non ignoraret sapiam, &
 os mutorum aperuisse, & infantium linguas fecis-
 se disertas, sed ad propositum n̄m qd̄ de Propor-
 tione suscepimus, veniamus, ipsamq; primū diale-
 cticorum more, qui cuncta per diffinitionem fieri
 volunt apertiora, diffiniamus, Proportionē itaq;
 quę in rōnalem, & irrationalem distinguitur, Ma-

Esai. 10.

Sapient. 4.

Psal. 18.
 Primi Reg.
 3. 3. Reg. 3.
 4. Reg. 22.
 Daniel. 2. ec-
 clesiastici. 1.
 Primæ ad
 Thimot. ca.
 4. Actorū. 9
 Sapient. 10.

3. 9. Eucl.
dis diffinitio

thematicorum omnium sine cōtrouersia princeps
Euclides ille Megarensis in.iii. eius.v. libri diffini-
tione ait, duarū quantecunq3, sint quantitatū eiu-
dem gñis certam alterius ad alteram habitudinē
esse, & hęc apud Philosophos oēs, et si secundum
diuersa eius subiecta mutari nomen interdum vi-
deatur propria habet Proportionis diffinitio, atq3
huius notitia in summi cuiuscunq3 familię philoso-
phi cupiuerunt, & tunc præcipue cū de rerum vni-
uersiq3 natura agerent, Hęc pro viribus Plato. Ari-
stoteles, ceteriq3 oēs tanquā p̄spicue veritatis inda-
gatricem (vt infra dicemus) prosequuti sunt, Nam
in vniuersis pene rebus tam superioribus, quā in-
ferioribus nihil aliud quęritur quā debita earū ad
inuiçē habitudo, quę & relatio d̄r, quādoq3 cōpa-
ratio huic Aristoteles ex decem p̄dicamētis, qbus
cuncti sapientes fuere contenti, vnū specialiter ad-
dicauit, huius.n. Proportionis vel relationis tanta
est sublimitas, tanta gloria, q̄ non modo hęc in
exiguīs & in his inferioribus rebus, sed euolauit in
cœlum, & humanas mentes humi abiectas, rur-
sus in illam cœlestem sedem subuexit, & admiran-
dum mundi opificium, & gubernationem eius no-
bis monstrauit, atq3 adeo ad agnitionem Dei tra-
duxit, vt nunquā cœlestis philosophię doctores p̄-
cessionē sancti spūs a p̄re & filio ex eorū reciproco
amore causatam, lingua, calamoq3 explicare po-
tuisent, nisi relatio inter eos p̄ris ad filiū, & ecōtra
his aditū aperuisset. Multa etenim sunt p̄res con-
scripti, quę Proportione ac proportionalitate, duce
ad confirmandas multas opiniones de Deo in ani-
mis hoīum adduci possent, quę breuitati cōsulendī
causa in aliud ip̄s seruamus. Nunc quō Deus ipse
in hoīes proportione vtatur, & quō ipsi in singu-
lis artibus dicendum videtur. Quippe cū in sacris

Aristoteles
in prædicamētis,

litteris traditum sit diuinam bonitatem, vt cū sum-
ma clementia & pietate summam eius iustitiam
nobis manifestaret, omnia in numero, pondere, &
mēfura disposuisse, nihil in terris, nihil deniq; apud
inferos esse potest, qđ expers sit Proportionis, vel
eius similitudinis, Nam vt aīa & si per cūcta cor-
poris mēbra diffundatur suā in corde tanq; in arce
(multorum snīa) sedē hēt. ita quoq; in his tribus,
quæ verissimę matheseos ppria sunt subiecta, suū
præcipuū, ac peculiare thronū longe lateq; per oēs
artes diffusa Proportio collocauit, nec aliunde hęc
pene oīa, quā ex Arithmetiis, Geometricisq; theo-
rematibus deducemus. Quare hoc negotii aggre-
diētibus nobis duplex Proportio sese offert, quarū
altera arithmetica dīr, qua quisq; recipit quod dat
secundum meritum condigni, & hanc in Deo esse
facti negant Doctores, cū nulli aliquid debeat. Vñ
apostolus ait, Non sunt condignæ passiones huius
tpis ad futurā gloriā, quę reuelabitur in nobis: Al-
tera vero Geometrica appellatur, qua iustus iudex
& malos punit, & iustis bona distribuit secūdam
meritum congrui, quo disponitur subiectum ad su-
scipienda præmia scđm ordinem diuinæ iustitiæ.
Idq; sacras līræ testimonijs approbabitur. Nā
cū quibusdā errantibus primis illis tpibus & mul-
tos serpentes, multaq; brutorū portenta colētibus,
multitudinem brutorū aīalium in vindictam im-
misisset, parrato scelere proportionatas dabat poe-
nas, vt scirent per quæ quis peccaret, per eadē esse
torquendum, nec impossibilis foret oīpotens ma-
nus eius, quæ creauit orbem terrarum & materia
inuisa, illis multitudinem vrsorū, aut audaces leo-
nes, aut noui gñis ira plenas & ignotas bestias va-
porem igneum spirantes immittere, quarum non
solum offensione poterat illos exterminare, sed &

Sapīe. 11.

Duplex p-
portio, arith-
metica &
Geometrica

Ad Rom. 8.

Sapīe. 11.

1. ad Co-
rinth., 10.

Sapient., 6.

Apocaly-
psis., 18.

1. ad Co-
rinth., 3.

Ioan., 14.
Math., 5.
Luc., 6.

Matth., 11.

Sapient., 7.

Iureconsulti.

aspectu per timorem occidere, Verum iustitia Dei significabat omnia debitis ordinibus disposuisse, & quæ in figura tunc viuentibus contingebant, & in futuro seculo vita functis esse vêtura, vt pro mensura delicti pœnas debitas quisquã lueret. Exiguò. n. conceditur misericordia, potentes aut potenter tormenta patientur cum scriptum sit, quatum glorificauit se, & in delictis fuit tñ date illi tormentum & luctum, hac est Proportione vnusquisq; a Deo propriam mercedem accipiet scdm suum laborem. Quapropter ille, cuius pprium est miseri semper & parcere, in eius domo mansiones multas ordinauit, Nam pauperibus regnum cœlorum promittit, lugentibus consolationem, esurientibus saturitatem, mundis corde sui visionem, misericordibus misericordiam, Demumq; lassos omnes, de hac lachrymarum plena valle, plena discriminum terra mariq; minitantium propter ipsum laborantes saluberrima voce reficiendos vocat dicens. Venite ad me oēs, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. videte quæso quã optimo ordine diuina potestas in seruorum suorum ineffabili remuneratione Proportione vtatur, O summam Dei patris æquitatem, summam & admirandam in hoīes liberalitatem, quos hoc Proportions thesauro ad aperiendam de diuinis latitantē veritatem donauit, quo, qui vñ sunt participes facti sunt amicitia Dei propter disciplina dona cōmendati. Nam hoc remoto vt ex nihilo oīa facta sunt, sic in nihil proculdubio soluerentur, nullus. n. Proportioē sublata ordo esset, nullę artes, nullę sanctiones, nulla sacra instituta, sed veluti amētes, brutorum more, qua ferret impetus rueremus, fatentur hoc primū Iureconsulti, quorum snia nunquã æque terri possent, nisi extremis cognitis rei atq; acto-

ris, eorūq; qualitate ac dispōne, quę Proportionis
 pprie sunt passionēs. Prōinde, prudentissimi viri
 duas potissimū iustitię spēs supposuere cōmutatiuā
 .i. & distributiuā, quar; alterā Proportioni arith-
 meticę, alterā Geometricę sed distributiua in. 5.
 Ethicorū Aristoteles rectissime cōparauit, Cōmu-
 tatiua itaq; iustitia illa est, quę in datione, & ac-
 ceptione mutua cōsistit. Quēadmodū Thomas
 in. 1. parte. 21. q. art. 1. et Ricardus de media villa
 in. 4. iniarū. dist. 46. art. 1. q. 1. late tradiderūt, hęc
 itaq; cōtractus, cōpensationes, vt mercedes, dāna,
 et iniurias, ac pōenas gubernat, in qua q;sq; recipit,
 qđ dat scđm Proportionē equalitatis, Distributiua
 vero iustitia illa est, qđ psonarū gradus in legendis
 magistratibus, in familiis, in ciuitatibus, in imp̄s
 p̄ meritis ordinat, hac obseruata sūmis viris sum-
 ma tribuunt imp̄ia, et p̄batis ciuibus eor; meritis
 p̄portionata danē officia, et honores sūma aequitate
 prudētissimis viris exhibent, et doctis indocti, aut
 vltro cedunt, aut cogunt cedere, quare si recte hęc
 ipsa Proportio obseruaret, beatę tunc fierent ciuita-
 tes, & plures honestioribus, ac liberalibus artibus
 instituerentur, ac sapientum multitudo, quę Salo-
 monis sapientissimi testimonio sanitas est orbis ter-
 rar; proculdubio inualesceret, Quod si inter artū
 professores hac tēpestate nostra obseruaret, Arith-
 metica Proportio, quam in distribuendis honori-
 bus turbulentam esse Plato prędicat nō domina-
 retur, nec dignis indigni p̄ferrent, sed vtiq; prestā-
 tioribus plus honoris exhiberet, qui & artes alit,
 literarū studia maxime excitat, nec has tam subli-
 mę artes, quę doctrinā fere totam de rebus coele-
 stibus pepererunt a vulgaribus quibusdam, &
 (qđ ridiculū est) prima fundamēta ignorantibus,
 ineptissime tradi p̄mitterent, vñ accidit, vt excelsa

Aristoteles
 in 5. ethico.

Thomas in
 prima parte
 21. q. art. 1.
 Ricardus de
 media villa
 in. 4. iniarū
 dist. 46. art.
 1. q. 1.

Sapient. 6.

plato.

M. Tullius
in oratione
pro Licinio
Archia poe-
ta.

Arist. in li-
bris de phi-
sico auditu,
In De coelo
& mundo,
In Metaph.

Medici.

Auicenna.
Galenus.
Hippocrates

Astrologia.
Ilydorus in
v. y. melo-
gis lib. 3.
cap. 24.

nonnulla & generosa ingenia ad excolendas hone-
stas disciplinas humano gñi & reip. profuturas ple-
runq; refrigescant, siquidē vt pro Archia Marcus
Tullius ait nullam virtus aliam mercedē laborū
periculorumq; desiderat, p̄ter hanc laudis & glo-
ria, qua detracta nihil est, qđ in hoc tam exiguo
vitę curriculo, & tam breui tātis nos in laboribus
exerceamus, sed iam hęc illis relinquētes, ad quos
hoc officii pertinet, de cęteris dicamus. Naturales
quoq; in perscrutandis abditioribus naturalium
renū causis Proportionē necessariā esse haud inficū-
tur, vt in eorū libris facile dignoscitur, Nā (vt mul-
tos taceam) Aristoteles in libris de phisico auditu
Proportionem motuū inter se solertissime p̄scruta-
tur, in libris aut de coelo & mundo non mediocrē
partem eorū, quę tractauit per circulos sphaerasq;
non sine p̄portionis lumine demonstraui, in Me-
taphisica vero verissime affirmauit Mathemati-
cas scientias primū certitudinis gradum obtinere,
sed quid de medicis dicemus? nonne & ipsi in cō-
ponendis eorū medelis penitus delirarēt? nisi quat-
tuor qualitātū calidi, frigidi, siccī, humidiq; rōnem
hñtes singularum Proportionē considerarēt? sed cū
diuersorum sint graduum eas ponderū diuersitate
cōpensant, quo vnam tandē efficiant egrotanti cor-
pori debite exhibendā. Quare ex probatissimorū
phisicorū Auicennę, Galeni, Hypocratis, aliorūq;
documentis facile constat, ne corpoream quidem
aīantium salutem absq; p̄portionum cognitione
posse consistere, verū satis de phisicis dictum sit,
ad Astrologos veniamus, Nam & ipsi relicta p̄-
portionē tanquā in p̄celoso mari, absq; vilo nauis
regimine trepidantes huc illucq; incerto impetu
agerentur, confiteantur hoc Aegyptii, quos astro-
logię primos operam dedisse meminit Ilydorus in

libro Brymologiarum, vt Ptolomeus, Ali, Albu-
-masar, Alfagranus, Albategni, ceteriq; quā pluri-
-mi, qui plura quādoq; & incredibilia fere hoībus
-contingentia, vel post multos temporū cuius fu-
-tura, p̄sensere, quę quidē licet eo cognitu sint dif-
-ficiliora, quo ab oculis nostris remotiora, ad sobrie-
-tatem tñ ea serutari nefas non esse putamus, vt p̄
-visibilia opera Dei perfectum inuisibilē magnifi-
-cemus creatorem, cum scriptū sit meditatū sum
-in oībus operibus tuis, opera, n. manū illius sunt
-coeli, gloriā eius enarrantes. Cosmographię quoq;
-quantiū conferat p̄portionis notitia satis p̄spectū
-erit nobis si Ptolomei, Eratosthenis, Marini, Strabo-
-nisq; opera percurremus, qui nunquā totius orbis
-regiones, insulas, ac loca quęq; vnico libello scdm
-certas graduū symmetrias recte amplexi essent,
-nisi oīum m̄rem p̄ oculis habuissent p̄portionē.
-Architectis vero & diuersarum machinarum in-
-uentoribus, quā maxime sic necessaria p̄portionū
-p̄portionalitatūq; cognitio fide digni testes sunt
-Archimedes, Vitruuius, Frontinus, Pythius, qui
-primus eadem Minerę egregie architectatus est,
-Dinocrates, Vegetius, aliq; quam plures, qui in
-condendis edificiis p̄stantissimi extiterē, asserētes
-edificia, nisi eorum dimensionibus hoc est latitudi-
-ne, longitudine, altitudineq; debita quadam inter
-se p̄portione dispositis, nec oculis iocūda, nec ha-
-bitantibus vtilia videri vnquā posse. P̄terea (vt
-multa de edificiis p̄termittam) non sine p̄por-
-tionis p̄cellentia illud factum videtur, quod legi-
-mus apud Mosē. Noe patriarchę Deum ipsam
-p̄cepisse, vt archam illam, quę crucis Christi Ser-
-uatoris typus censetur, trecentum cubitorum lon-
-gitudine, quinquaginta latitudine, altitudine vero
-triginta fabricaret, cuius et humani corporis sym-

Ptolomeus,
Ali, Albu-
masar, Al-
fagranus,
Albategni,
&c.

Ad Rom. 12.
Psal. 142.
Psal. 101, ad
Hebr. 1.
Psal. 18.
Cosmogra-
phia.

Architectu-
12.

Genesis, 6.

Augustinus
in lib. 15. de
ciuitate Dei
cap. 26.
Prospectiva

metriæ simillam esse Proportionem non obscure tradit Augustinus in. 15. de ciuitate Dei. Perspectiuę autem quantum adiuuenti porrigant Proportionis vires satis, superque docent experientia, porro si figurarum lineamenta, ac eorum distantię Proportionabiliter protrahantur oculis a deo spectanda se subiiciunt, vt iam non pictæ, sed veræ appareant, nec deesse quicquam ad sui perfectionem, præter spiritum ipsum quandoq; videatur, concedant hæc, qui sui temporis in pictura reliquis præstiterunt, quales fuere Apelles, Miron, Zeufis, & alij, qui multa laude digna suis posteris monumenta reliquere, Sed si diligentius in ipso artium choro perspiciemus egregiam etiam Militarem artem comperiemus huius Proportionis cognitione plurimum præualere, Est enim apud Mathematicos firmisimum atq; indubitatę scientię fundamentum, nullum motum (seu vt hic iure trastulimus victoriam) posse prouenire, nisi mouens in Proportionem sit maioris inæqualitatis ad mobile: Quamobrem tot plurimarum vt præteritorum temporum docet memoria rerum publicarum celeberrimi Imperatores, vel cum earum ditionem auferent, vel auctam defenderent, nisi suorum pariter & hostium virtutem, ac vires, optimo iudicio fuissent dimensi, tot insignia trophea, tot memorabiles non modo de hostibus triumphos haud retulissent, sed ne eorum quidem saluti recte consulissent: Multa præterea sunt alia non minus ad militiam quàm ad architecturam spectantia, quæ cum ad expugnandos hostes, tum etiam ad propulsandos plurimum valent, vt turres, moenia fossæ, aggeres, propugnacula, & varia insuper tormentorum genera, quæ nulla alia ratione con-

Arts militaria.

stant quàm, vt Geometrica Proportione con-
struantur, collocenturq; . Propterea vnus olim
memoratus Archimedes, cuius in hisce præsertim **Archimede**
artibus summum ingenium ab omnibus prædi- **ingenium.**
cabatur, a foelicissimo Romanorum bellico suc-
cessu aperto Marte oppugnatos incolumes diu
reddidit Siracusas, sed cum non sit presentis inten-
tionis de re militari agere, statim ad Musicos trã- **Musica, &**
seamus. Mira profecto, et in his videtur Propor- **cius viret.**
tionis obseruatio, quod in eorum cantu, vel fidi-
bus plerunq; pro varia modulatione ad diuersos
affectus occulta quadam vi excitamur, ac moue-
mur. Quemadmodum ferunt Thimotheum, cui
tantum supererat artis, vt ceteris musicis longe
antecelleret, hominũ animos quoties libuisset ex-
citasse, & vehementi armonia Regem Alexan-
drum Phrygio cantu ad belli furorem accendisse,
atque iterum ad epulas commessatoresq; va-
riata modulatione reduxisse, quæ quidem vocis,
vel soni suauitas & virtus non aliunde quàm ex
eorum debita vocum, & sonorum harmonica
Proportione, hoc est Diapente, Diatesseron, Dia-
pason, alijsque id genus Proportionibus, teste
Boetio causatur. Tacebo, quæ de Orphei, quæ **Boetius.**
de Amphionis, & aliorum musica Poetæ lo-
quuntur, tantam eis modulationis vim fuisse,
vt immanes feras, asperas quercus, & dura
faxa mouerent, non enim tantum temporis mi-
hi videtur superesse, vt hæc tanta, vnica pos-
sim oratione complecti, ne dum eorum sensum
enucleare. Pari fere modo & Poetæ in compo- **Art poetica**
nendis carminibus Proportionum loco, sex pe-
dibus .s. Dactilo, Iambo, Spondeo, Trocheo,
Anapesto, & Tribraco, longis, breuibusque
syllabis, congruenti sono collatis vtuntur, vt

Rethorica. in auditorum auribus suavius resonent. Rethores etiam istorum instar orationum suarum partes sibi proportionatis locis conuenienti numero assignant, alioqui quid prius, quidq; posterius dicendum esset nescientes, inconcinnam & absonam redderent oronem. Verum cum iam oia sine Proportionis rone probauerimus non recte posse exerceri, Quis Dialecticos ad syllogismorum veritatem demonstrandam, multa proportionis aut matheseos naturam ac vim redolentia, a Mathematicis neget sumpsisse preceptionibus? Quis tandem originem ac fundamentum oium liberalium artium Grammaticam, dum nobis mensuram quandam in syllabis recte scribendis, ac proferendis, graui, acuto, circumflexoq; accentibus suppeditat a Proportionis legibus longe differre neget? certe nemo vnq; nisi aut barbarus, aut imperitus.

Logica.

Grammatica.
Prisciani dif
finitio.

Plura insuper silentio pretermittemus, que vberiori copia dicendi magis quam necessitate adduci potuissent, Verum cum in his posterioribus studiis, in quibus summa rerum pene oium continetur, atq; inde ceterę artes tanquam riuus ab amplissimis fluminibus deriuantur, Proportionis nouicia exigat, nihil est Pres, quod ad hanc rem, nisi preter rem putabitur accedendum? hanc ne, quam hodie miris laudibus commendo Proportionem, ipse primus prolixiori quam par sit oratione videret negligere? Perdit. n. (vt inquit Hieronymus) authoritatem docendi, cuius sermo opere destruitur. Hoc vnum tñ reliquum est, sine quo huiusce sermonis nostri causa irrita foret, ac labor inanis, vt nostrę reip. adolescentes relictis fabulis, ac nugis, ad quas proxima ætas iuuentutem induxerat, comoneantur, inuitenturq; ad hanc veram solidamq; doctrinam amplectendam, vitandamq; eorum ignauiam, qui

Hieronymus.

tum inopia iudicij, cum auaritia excecante eos, cum primum disciplinarum limen attingunt, non curantes interius introspicere minimam artis particulam questus causa furantur, furantur dico quod plerumque ingrati preceptoribus, ingrati Deo, sine remuneratione, sine vale a scholis turpiter abeunt, conturbant. n. sancte Proportionis dignitatem, que inter duas quantitates medium ostendens, eo operantem dirigit, ut neque a dextris, neque a sinistris sit cuiquam declinandum. Hanc profecto dicerent illam fuisse sapientiam, que apud Salomonem, in medijs semitis clamitat dicens. **O viri ad vos clamito, et vox mea ad filios hominum, intelligite paruuli astutiam, & insipientes animaduerte, audite quoniam de rebus magnis locutura sum & aperientur labia mea ut recta predicent, veritatem meditabitur guttur meum, & labia mea detestabuntur impium: & paulo post. Accipite disciplinam meam & non pecuniam, doctrinam magis quam aurum eligit, melior est. n. sapientia cunctis opibus preciosissimis, & oem desiderabile ei non potest comparari, Videte igit tandem, videte quanti sit facienda Proportio, que preter simplicem numerorum ac mensurarum artem oia vi sui splendoris illustrat. Ipsa est. n. qua cognoscimus Deum infinitum a mortalibus, equo amore non posse redamari, finiti. n. ad infinitum nulla Proportio est, Illa est que examen continens maioris quantitatis ad minorem docet nos maiori bono postposito, minori omni nixu esse inherendum, & consequenter temporalia hanc & cum brutis animalibus communia cum eternis & incommutabilibus bonis que non erugo, non tinea demolitur, nec fures effodiunt, nec furantur nequaquam esse commutanda. Iecirco multi fortissimi quondam milites ob Deorum immortalium religionem ob-**

Deut. 5.

Prover. 8.

Aristoteles
in primo de
celo.

Mathei. 6.

Martyres.

Matth. 10.

seruandam, ob veritatem defendendam, ob patrias leges custodiendas, non metuentes minas eorum, qui occidunt corpus, Diras Tyrannorum persecutiones, exilia, horrenda suppliciorum genera, ac deniq; mortem ipsam contempserunt. Sola. n. ipsi Proportione temporalis boni exiguitate comparantes ad illam per beatam vitam, vitam inquam mortis ignaram, & nesciam tristitie, hec omnia sufferre maluerunt, quam animarum suarum pati detrimentum, O beatos illos homines, qui diuinam hanc Proportionem seruauerunt, Infelices si non seruauerint, miseros si contempserint: Hanc itaq; si ad vltimum vsq; diem sequemini, ijs tandem fruemini, que nec oculus vidit, nec auris audiuit, neq; cor hominis cogitauit, intrantes in gaudium domini vestri quod nemo tollet a vobis.

Matth. 16.

Esaiæ. 64.
& ad corin.
2.

Matth. 25.
Ioan. 16.

D I X I.

